

STATSFORVALTEREN I AGDER
Postboks 504
4804 ARENDAL

Vår ref.:
2025000119-1
(Bes oppgitt ved henvendelse)
Deres ref.:

Dato:
03.01.2025

Søknad om ny tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelser i Kristiansand kommune

Hjemmel for søknad

Det søkes om ny tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelse i Kristiansand kommune etter forurensningsloven § 11 og forurensningsforskriftens § 14-4.

Gjeldende tillatelser som søkes erstattet

Gjeldende tillatelser er:

- Utslippstillatelse for Odderøya avløpsrenseanlegg, datert 15.04.2013.
- Utslippstillatelse for Høllen avløpsrenseanlegg, datert 08.03.1991.
  - o Dette er utslippstillatelse for Søgne og Songdalen kommuner, inkludert senere endringer og presiseringer ved brev fra Fylkesmannen i Vest-Agder.

Disse utslippstillatelsene erstattes av ny tillatelse.

Kommunalt avløpsvann fra Vennesla kommune

På Odderøya avløpsrenseanlegg behandles også kommunalt avløpsvann fra sentrumsområdene i Vennesla kommune. Tillatelsen til utslipp i Kristiansandsfjorden, fra Odderøya avløpsrenseanlegg, må derfor også omfatte kommunalt avløpsvann fra Vennesla kommune. Begge kommuner søker hver for seg om ny utslippstillatelse for sine ansvarsområder.

Det er utarbeidet et felles grunnlagsdokument for begge kommuner. Dette er vedlagt søknaden.

Søknadens omfang og renskrav

Det søkes om at tillatelsen vil gjelde all transport, behandling og utslipp av kommunalt avløpsvann fra Kristiansand og Vennesla tettbebyggelser på inntil 200 000 personekvivalenter (pe). Dette er likt med gjeldende utslippstillatelse for Kristiansand og Vennesla kommuner (utslippstillatelse for Odderøya avløpsrenseanlegg, datert 15.04.2013).

Det søkes om at tillatelsen gjelder for avløpsrenseanleggene Odderøya og Høllen. For Høllen frem til dette anlegget er lagt ned. Se nærmere redegjørelse for dette i vedlagte grunnlagsdokument.

Det søkes om at tillatelsen gir følgende krav til rensing av avløpsvannet ved utslippet fra Odderøya avløpsrenseanlegg:

Kontrollparameter	mg/l	Rensegrad %
P _{tot}	Ikke krav	90
KOF _{Cr}	125	75
BOF ₅	25	70

Dette er likt med gjeldende utslippstillatelse for Kristiansand og Vennesla kommuner (utslippstillatelse for Odderøya avløpsrenseanlegg, datert 15.04.2013). Dette er likt med *minimumskravene* i forurensningsforskriften (§ 14-2).

Kristiansand kommune mener at det etter at gjeldende tillatelse ble gitt 15.04.2013 ikke er skjedd noen vesentlig endring av miljøsituasjonen i resipienten som skulle tilsi behov for noen strengere krav enn *minimumskravene*.

De siste resipientundersøkelsene viser at det er ingen vesentlig negativ påvirkning av miljøsituasjonen i resipienten som følge av utslippene fra Odderøya avløpsrenseanlegg. Kristiansand kommune mener at de siste resipientundersøkelsene viser at utslippet fra Odderøya avløpsrenseanlegg ikke har forårsaket eutrofiering eller påviselige tegn til at resipienten på noen måte er overbelastet på grunn av utslipp fra Odderøya avløpsrenseanlegg. De siste resipientundersøkelsene ble gjennomført i tidsrommet juni 2022 til mai 2023. Se nærmere omtale og beskrivelse i det vedlagte grunnlagsdokumentet. Rapporter fra resipientundersøkelsene er vedlagt grunnlagsdokumentet.

Sekundærrensing har i hovedsak vært i full drift ved Odderøya avløpsrenseanlegg fra 2020-2021. De siste resipientundersøkelsene er utført etter dette.

Det søkes om at tillatelsen midlertidig viderefører de krav som allerede gjelder for avløpsvannet fra Høllen renseanlegg, frem til dette anlegget er lagt ned. Etter det renses alt avløpsvann ved Odderøya avløpsrenseanlegg, med gjeldende krav som nevnt i tabellen over.

Tettbebyggelse og utarbeidelse av tettstedspolygon for Kristiansand kommune

I forbindelse med ny utslippstillatelse er det utarbeidet utkast til tettstedspolygon for Kristiansand kommune. Dette er for å definere hvilke områder i Kristiansand kommune som er omfattet av definisjonen i forurensningsforskriftens § 11-3, bokstav k (definisjonen for tettbebyggelse).

Utkast til polygon for tettbebyggelse er vedlagt. Vedlegget viser kart med grov oppløsning. Detaljert kart er utarbeidet i vårt elektroniske karstsystem (Gemini).

Det er utarbeidet eget polygon for tettbebyggelsen hvis avløp ledes til Høllen avløpsrenseanlegg og polygon for tettbebyggelsen hvis avløp ledes til Odderøya avløpsrenseanlegg. Disse to tettbebyggelsene er uavhengig av hverandre. I forbindelse med videre utbygging av bolig og næring i kommunen, videre utbygging av kommunalt avløpsnett eller videre plan for renseløsning for Søgne og Songdalen (Høllen avløpsrenseanlegg) vil disse to tettbebyggelsene vokse sammen til 1 tettbebyggelse.

Vedlagte utkast til polygon for tettbebyggelse vil bli videre kvalitetssikret av Kristiansand kommune første halvår 2025. Polygonet skal etter planen legges frem for politisk behandling. Dette fordi dette polygonet vil kunne medføre en del fremtidige vedtak og konsekvenser knyttet til utbygging av kommunalt nett og pålegg om tilknytning, med mere.

Kristiansand kommune ønsker også at det kan bli dialog rundt dette polygonet med Statsforvalteren i Agder i forbindelse med behandlingen av søknaden om ny utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann.

Grunnlagsdokumentet

Det vedlagte grunnlagsdokumentet inneholder oversikter, data og statistikk for Vennesla og Kristiansand kommuner.

Grunnlagsdokumentet presenterer data for og beskriver avløpsforhold i begge kommuner for respektive tettbebyggelser. Dette som grunnlag for behandling av søknaden.

Kommunene har holdt på med utarbeidelsen av dokumentet over noen år. En del av dataen det vises til er derfor fra 2021 og 2022, og ikke blitt oppdatert med siste data fra 2023.

Stor del av denne dataen viser beregnede verdier (f.eks pe) og har derfor stor grad av usikkerhet. På bakgrunn av usikkerheten har vi derfor for enkelthets skyld valgt å beholde noe av grunnlaget fra 2021 og 2022.

Vannmengder kan variere fra år til år grunnet variasjon i nedbørsmengder og usikkerheten knyttet til tall vil også være preget av dette. Mye av dataen er fra egenkontroll-rapporteringen, og oppdatert data for 2023 finnes derfor i de offentlige registrene (KOSTRA, SSB, Miljødirektoratet), og vil bli oppdatert for 2024 ved innrapporteringen våren 2024.

I den grad det vil være nødvendig under behandling av søknaden vil vi oppdatere grunnlagsdokumentet.

Ny hovedplan for avløp

Det er ikke vedtatt noen ny hovedplan for avløp for Kristiansand kommune etter kommunesammenslåingen 01.01.2020. Hovedårsaken til dette er at arbeidet med kommuneplanens arealdel skulle ferdigstilles og bli vedtatt før ny hovedplan for avløp skulle vedtas.

Kommuneplanens arealdel 2024-2035 ble vedtatt i bystyret 28. februar 2024. Det jobbes nå med å ferdigstille utkast til ny hovedplan for avløp. Denne skal til politisk behandling i løpet av 2025.

Til grunn for det strategiske arbeidet med avløp i Kristiansand kommune i perioden fra 2020 og frem til ny hovedplan blir vedtatt ligger de tidligere hovedplanene til Søgne, Songdalen og Kristiansand kommuner. Det strategiske arbeidet har blitt vurdert og vurderes årlig ved gjennomgang av, forberedelse og innspill til kommunens økonomiplan for kommende år. Denne vedtas hvert år i desember måned for de kommende 4 år.

De mest sentrale og viktigste nye tiltak for håndtering av avløpsvann i Kristiansand kommune

I det vedlagte grunnlagsdokumentet er kort beskrevet Kristiansand kommune sin overordnede strategi for håndtering av avløpsvann (kapittel 5). De viktigste tiltakene på kort sikt er vedtatt i kommunens økonomiplan. Kommunens økonomiplan for perioden 2025-2028 ble vedtatt av bystyret 18. desember 2024. Økonomiplanen er vedlagt.

Investeringene innenfor avløp er listet opp i tabell på side 212-213 i den vedlagte økonomiplanen (selvkostinvesteringer). De ulike tiltakene er kort beskrevet på de påfølgende sidene 213-218.

Her vil vi kort vise til og beskrive følgende investeringstiltak:

Arbeidsplan avløp

Løpende utskiftning og rehabilitering av ledningsnett (spillvann og overvann) i Kristiansand kommune. På arbeidsplanen for 2025 er det 28 ulike prosjekter som enten er foreløpig ikke igangsatt, i planleggingsfasen eller pågående. Investeringsrammen er 346 mill. kr i perioden 2025-2028.

Reduksjon utslipp Kvadraturen og Lund

Eget prosjekt for rehabilitering av avløpsnett i Kvadraturen og på Lund. Dette for separering av fellesledninger. For tiden er det pågående en betydelig andel graveprosjekter i Kvadraturen og på Lund. Investeringsrammen er 64 mill. kr i perioden 2025-2028.

Østre Ringvei

De siste årene er det gjennomført relativt store rehanbilitering- og separeringsprosjekter på Marvikssletta og i Østre Ringvei. Dette henger blant annet sammen med transformasjon av området. Den delen av dette som er avløpsrelatert har en egen finansiering. Investeringsrammen er 54 mill. kr i perioden 2025-2028.

Lastad med Ålo og Trysnes renseanlegg

Oppgradering av avløpsanleggene vest i Søgne. Anleggene på Trysnes og Ålo er eldre anlegg. En del av prosjektet kan være å fase ut eller oppgradere disse anleggene. Investeringsrammen er 10 mill. kr i perioden 2025-2028. Dette er for å kunne starte opp prosjektet. Det er sannsynlig at prosjektet har behov for økt finansiering utover dette.

Lumber pumpestatjon

Ombygging og utvidelse av Lumber pumpestatjon (Vågsbygd) for å sikre tilstrekkelig kapasitet for utbygging av boliger i nærområdet til denne. Det er allerede etablert sjøledning fra Lumber pumpestatjon til Odderøya avløpsrenseanlegg. I forbindelse med utvidelse av pumpestatjonen vil denne sjøledningen bli satt i drift. Investeringsrammen er 20 mill. kr i perioden 2025-2028.

Renseløsning for Søgne og Songdalen

Dette er finansieringen av den nylig vedtatte løsningen for å erstatte Høllen renseanlegg med pumpestatjon og sjøledning for å pumpe avløpet fra Søgne og

Songdalen til Odderøya for avløpsrensning. Investeringsrammen er 400 mill. kr i perioden 2025-2028.

Forholdet til biogassanlegget på Odderøya avløpsrenseanlegg

Fra 2022 har Kristiansand kommune vært gjennom en prosess i henhold til å få vedtatt en særskilt tillatelse for drift av biogassanlegget ved Odderøya avløpsrenseanlegg. Denne prosessen er pågående.

Biogassanlegget er en integrert del av renseanlegget.

17.10.2024 fikk vi fra Statsforvalteren i Agder oversendt utkast til vedtak om og utkast til tillatelse for drift av Odderøya biogassanlegg. I vår tilbakemelding datert 31.10.2024 har vi blant annet bedt Statsforvalteren i Agder om å vurdere utarbeidelse av tillatelse for drift av Odderøya biogassanlegg og ny utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann fra Kristiansand kommune (utslippstillatelse for Odderøya avløpsrenseanlegg) under ett.

Årsaken til at vi ber om dette er at vi opplever at å behandle disse to tillatelsene uavhengig av hverandre kompliserer dette arbeidet, da begge tillatelser gjelder innenfor ett og samme fysiske anlegg (Odderøya avløpsrenseanlegg). Utkast til tillatelse for drift av Odderøya biogassanlegg har blant annet skissert krav til utslippet fra Odderøya avløpsrenseanlegg, som vi mener det er mer riktig å behandle og hjemle i ny tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelser i Kristiansand kommune.

I utkastet til tillatelse til drift av Odderøya biogassanlegg er det foreslått at Kristiansand kommune må legge frem en plan for reduksjon i innhold av nitrogen i utslippet til vann. Planen skal inkludere en handlingsplan med tidsfrister og det er foreslått en tidsfrist for dette innen 1. september 2025. *Utslippet til vann* forstår vi som utslippet til sjø. Samtidig vet vi at vi får krav til nitrogenrensing etter det nylig vedtatte EU-direktivet. Nitrogenrensing er et av de temaene der vi mener at behandlingen av disse to tillatelsene burde samkjøres.

I utkastet til tillatelse til drift av Odderøya biogassanlegg er det foreslått at Kristiansand kommune skal redegjøre for utslippet til luft ved å kartlegge kilder til utslipp og hvilke stoffer utslippet inneholder. Det skal også foretas en miljørisikovurdering av utslippet til luft. På bakgrunn av denne utredningen står det i utkastet at forurensningsmyndigheten skal kunne fastsette eventuelle utslippsgrenser for utslipp til luft. Ventilasjonsanlegget for Odderøya renseanlegg er ett og samme ventilasjonsanlegg som inkluderer biogassanlegget. Utslippet til luft er gjennom pipa (avkastet) til Odderøya avløpsrenseanlegg. Utslipp til luft vil også behandles i ny utslippstillatelse for Odderøya avløpsrenseanlegg. Dette er også et av de temaene der vi mener at behandlingen av disse to tillatelsene burde samkjøres.

Se nærmere forklaring av kompleksiteten med disse to tillatelser og vår begrunnelse i vår tilbakemelding på utkast til tillatelse til drift av biogassanlegget i brev til Statsforvalter i Agder datert 31.10.2024.

Slik vi forstår forurensningsloven med tilørende forskrift må det utstedes egen tillatelse for drift av biogassanlegget på Odderøya avløpsrenseanlegg. Vi mener likevel at det vil være en forenkling av begge prosesser at disse søknadene sees på under ett. Kristiansand kommune vil derfor også her fremføre vår anmodning om at disse to tillatelser vurderes samtidig og under ett.

Avslutning

Kristiansand kommune er kjent med det nylig vedtatte reviderte avløpsdirektivet til EU. Kommunen ser frem til å behandle i hvor stor grad deler av krav og bestemmelser i dette direktivet kan implementeres i ny utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann i Kristiansand kommune. I det vedlagte grunnlagsdokumentet (kapittel 5) har vi kort beskrevet hvordan vi har startet arbeidet med å forberede oss på deler av det nye avløpsdirektivet.

Kristiansand kommune ser frem til videre dialog og kommunikasjon med Statsforvalteren i Agder gjennom behandlingen av søknaden.

Med hilsen

Torleif Jacobsen
Leder/virksomhetsleder

Dokumentet er godkjent elektronisk og gyldig uten underskrift

Vedlegg:

- Grunnlagsdokument – Søknad om utslippstillatelse for avløpsvann for tettbebyggelse i Kristiansand og Vennessla kommune (dokumentet er felles med Vennessla kommune)

Vedlegg til grunnlagsdokumentet:

- Rapport utarbeidet av Multiconsult: Kristiansandsfjorden – overvåking av avløpsanlegg, emne: Vannkvalitet, juni 2022 – mai 2023, datert 11. august 2023
  - Rapport utarbeidet av Multiconsult: Kristiansandsfjorden – overvåking av avløpsanlegg, emne: Bløtbunnsfauna og miljøgifter i sediment 2022, datert 12. desember 2023
  - Foreløpig rapport utarbeidet av Multiconsult: Høllen og Trysnes – overvåking av avløpsanlegg, emne: Vannkvalitet, sommer 2023i 2023, datert 12. desember 2023
- Tettbebyggelse-polygon Kristiansand kommune (utkast til)
  - Kristiansand kommune sin økonomiplan 2025-2028

Kopi: VENNESLA KOMMUNE, Postboks 25, 4701 VENNESLA